

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 120g/2023

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi
din articolul 22 alin. (2) din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002
cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor
de asigurare obligatorie de asistență medicală

*(achitarea primei de asigurare obligatorie
de asistență medicală de către avocați)*

CHIȘINĂU

26 septembrie 2023

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Nicolae ROȘCA, *Președinte*,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dnei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 19 aprilie 2023,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 26 septembrie 2023, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2” din articolul 22 alin. (2) din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, ridicată de dl avocat Marcel Guțan, pârât în dosarul nr. 2-28146/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecătoare Alina Brăgaru de la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 6 decembrie 2021, Compania Națională de Asigurări în Medicină a formulat o cerere de chemare în judecată împotriva dlui Marcel Guțan cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente.

4. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Marcel Guțan a ridicat excepția de neconstituționalitate a textului „pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2” din articolul 22 alin. (2) din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

5. Printr-o încheiere din 28 februarie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 4
Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 7 Constituția, Lege Supremă

„Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.”

Articolul 8 Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

„(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.”

Articolul 16 Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

[...]”

7. Prevederile relevante ale Legii nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală sunt următoarele:

Articolul 22

„(1) Persoanele fizice incluse la începutul anului de gestiune în una din categoriile de plătitori prevăzute la anexa nr. 2 vor achita integral o primă de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termen de până la data de 31 martie a anului de gestiune.

(2) Prin legea fondurilor de asigurare obligatorie de asistență medicală se poate stabili o reducere a primei de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă **pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2** în cazul în care aceștia vor achita prima de asigurare în termenul stabilit la alin. (1).

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

8. Autorul excepției menționează că Anexa nr. 2 la Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 stabilește lista persoanelor fizice asigurate în mod individual, în rândul cărora sunt indicați avocații, fondatorii de întreprinderi individuale, titularii de patentă de întreprinzător etc. Articolul 22 alin. (2) din Lege prevede posibilitatea de a achita în proporții reduse prima de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă pentru unele persoane fizice asigurate în mod individual, cu condiția plății până la data de 31 martie a anului de gestiune. Totuși, acest articol nu acordă avocaților posibilitatea de a cumpăra polița de asigurare obligatorie medicală cu reducere, în comparație cu alte categorii de plătitori ai primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă, care se asigură în mod individual (de exemplu, fondatorii de întreprinderi individuale, titularii de patentă de întreprinzător etc).

9. În aceste condiții, autorul excepției susține că textul contestat instituie un tratament diferențiat între, pe de o parte, persoanele fizice asigurate în mod individual care au dreptul la reducerea primei de asigurare și, pe de altă parte, avocații care se asigură în mod individual și nu beneficiază de această reducere.

10. În concluzie, autorul excepției consideră că prevederile contestate contravin articolelor 4 alineatele (1) și (2), 7, 8 alineatele (1) și (2), 16 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Legea cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, ține de competența Curții Constituționale.

13. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces. Astfel, Curtea constată că ea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2” din articolul 22 alin. (2) din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002. Textul contestat nu a făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate din perspectiva criticilor invocate de autorul excepției.

15. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză civilă cu privire la încasarea primei de asigurare obligatorie de asistență medicală și a penalităților aferente. Prin urmare, Curtea admite că textul contestat ar putea fi aplicat în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

16. Autorul excepției menționează că textul contestat contravine articolelor 4 (*drepturile și libertățile omului*), 7 (*Constituția, Lege Supremă*), 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 16 (*egalitatea*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

17. Referitor la incidența articolelor 4, 7 și 8 din Constituție, Curtea reține că acestea comportă un caracter general și nu pot constitui repere individuale și separate. Aceste norme pot fi invocate numai în coroborare cu o altă prevedere

din Constituție, care trebuie să fie aplicabilă (DCC nr. 166 din 1 decembrie 2022, § 19; DCC nr. 4 din 19 ianuarie 2023, § 19; DCC nr. 13 din 2 februarie 2023, § 19).

18. Cu privire la articolele 16 și 54 din Constituție, Curtea reiterează că acestea nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul excepției trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție, Curtea poate pune în operă prevederile acestor articole (DCC nr. 128 din 13 septembrie 2022, § 23). Principiul nediscriminării nu constituie o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 4 din 19 ianuarie 2023, § 20).

19. În consecință, pentru că autorul excepției nu a argumentat incidența vreunui drept fundamental, Curtea nu reține incidența articolelor 4, 7, 8, 16 și 54 din Constituție.

20. Prin urmare, pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g) și 140 din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a textului „pentru unele categorii de plătitori prevăzute la anexa nr. 2” din articolul 22 alin. (2) din Legea nr. 1593 din 26 decembrie 2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală, ridicată de dl avocat Marcel Guțan, pârât în dosarul nr. 2-28146/2021, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Nicolae ROȘCA

Chișinău, 26 septembrie 2023
DCC nr. 113
Dosarul nr. 120g/2023